

*„Класика е това, което на всеки му се
иска да е прочел, но никой няма желание
да четѐ!“*

Марк Твен

СЪВЕТСКИ РАЗКАЗИ

Максим Горки
Александър Куприн
Вячеслав Шишков
Александър Грин
Михаил Булгаков
Андрей Платонов
Михаил Шолохов

РУСКИ КНИГИ НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

Съветски разкази, 224 стр.

Превод: Таня Балова, Иванка Васева, Фьодор Неманов

Двадесет и шест мъже работят в мазето на пекарната по шестнадесет часа на ден за мизерна заплата. Единствената им привидна утеха е шестнадесетгодишното момиче, слугинята Таня, която ги посещава всяка сутрин, за да вземе гевреци. Олга Зотова е имала няколко живота. Тя е родена и из-раснала в семейство на търговци. В гражданската война попада в редиците на червените кавалеристи. И след войната започва службата си като секретарка в различни институции. Но с този трети живот тя никога не успява да свикне... (Алексей Толстой). Когато Артъм Федотов става на седем години, майка му го води за първи път на училище. И там го посреща учителката Аполинария Николаевна. Тя е също като майка му, само че в училище... (Андрей Платонов).

Талантът на класиците на съветската проза обединява различни по тематика и стил истории в този сборник.

**За поръчки на книги от сайта www.paritetbg.com
- 20% отстъпка!**

©Предпечатна подготовка Паритет ООД
*Всички права са защитени. Никаква част от тази книга не може да
бъде възпроизведена в каквато и да е форма без писменото
разрешение на притежателя на авторските права.*

ISBN 978-619-153-369-5

ТЪРСЕТЕ В „КОЛЕКЦИЯ КЛАСИКА“

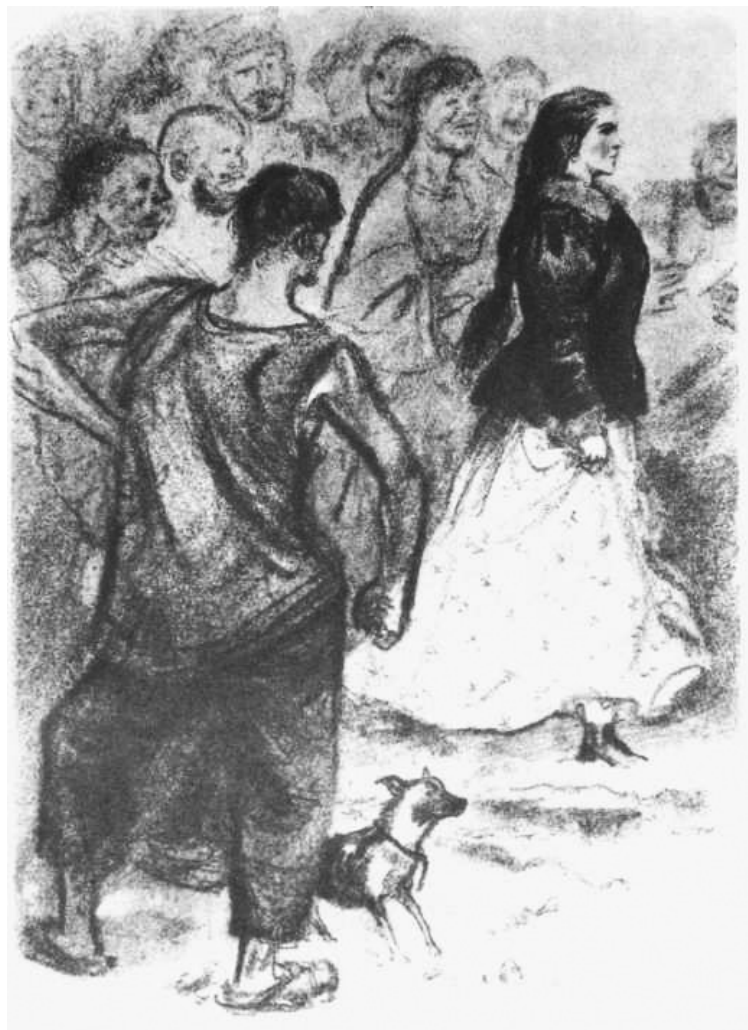
1. Истории от американски писатели – **М. Твен, Ф. Брет Харт, Ъ. Томпсън-Ситън, О. Хенри, Дж. Лондон**
2. Разкази от английски писатели – **О. Уайлд, Дж. К. Джеръм, А. Конан Дойл, Р. Киплинг, Саки (Х.Х. Мънро)**
3. **Франсис Брет Харт.** Двама американци и други разкази
4. Руски народни приказки
5. Разкази от руски писатели – **А. Пушкин, Ив. Тургенев, А. Чехов, А. Куприн, Ив. Бунин, М. Булгаков, А. Платонов.**
6. **Андрей Платонов.** Разкази
7. **Ги дьо Мопасан.** Господин Паран и други разкази
8. **Джеръм К. Джеръм.** Трогателна история. Разкази и есета
9. **Артър Конан Дойл.** Да стигнеш навреме. Разкази
10. **Едгар Алън По.** Страшни разкази
11. Кратки разкази от цял свят – **Л. Толстой, Ив. Тургенев, А. Чехов, М. Твен, Ги дьо Мопасан, А. К. Дойл, Дж. К. Джеръм, М. Арцибашев, О. Хенри, А. Аверченко, Х. Х. Мънро, С. Чорни, Ал. Грин, Р. Хауърд, М. Зошченко, Б. Нушич**
12. **Марк Твен.** Невероятни истории. Разкази
13. Приказки от незабравими автори – **П. Бажов, Н. Лесков, В. Гаршин, Д. Мамин Сибиряк, Братя Грим, Х. К. Андерсен, О. Уайлд, Г. Райчев, Е. Пелин**

14. **Джек Лондон**. Властелинът на Магиите. Разкази
15. **Бърнард Шоу**. Пигмалион и шест разказа
16. **А.Толстой, А. Платонов** – Приключенията на Разтъгогин, Съкровен човек
17. **Алексей Толстой** – Петлето и други повести
18. Съветски разкази – **М. Горки, Ал. Куприн, В. Шишков, Ал. Грин, Ал. Толстой, Вл. Булгаков, А. Платонов**
19. Разкази за деца и родители – **Л. Толстой, Н. Лухманова, Д. Мамин Сибиряк, Ал. Серафимович, Вл. Дуров, Ал. Куприн, Л. Чарская, Ал. Толстой**
20. Смешни разкази от близо и далеч – **М. Твен, О. Хенри, Р. Бенчли, А. К. Дойл, Дж. К. Джеръм, Ч. Левър, Х. Х. Мънро(Саки), С. Чорни, А. Аверченко, А. Чехов**
21. **Селма Лагерльоф** – Пръстенът на Льовенскьолдови
22. **Артър Конан Дойл** – Разкази за Шерлок Холмс
23. **Оскар Уайлд** – Жена без значение
24. Любими родни разкази – **Петко Славейков, Любен Каравелов, Иван Вазов, Елин Пелин, Петко Тодоров, Йордан Йовков, Георги Райчев**
25. Разкази за животни – **Л. Толстой, Ал. Куприн, А. Чехов, К. Ушински, Ал. Серафимович, Дж. Лондон, Ъ. Т. Ситън, Фр. Б. Харт, Георги Райчев**
26. Най-добрите криминални разкази – **А. К. Дойл, М. Д. Пост, М. Льоблан, П. Орловец**
27. Кралят на смеха **Аркадий Аверченко** – Тъща къща обръща, хумористични разкази

Съдържание:

МАКСИМ ГОРКИ	
ДВАДЕСЕТ И ШЕСТИМА И ЕДНА	7
АЛЕКСАНДЪР КУПРИН	
ЛЕНОЧКА	31
НАТАЛИЯ ДАВИДОВНА	54
ВЯЧЕСЛАВ ШИШКОВ	
ЖЕРАВИ	63
АЛЕКСАНДЪР ГРИН	
АКВАРЕЛ	90
КСЕНИЯ ТУРПАНОВА	100
МИХАИЛ БУЛГАКОВ	
КЪРПА ЗА РЪЦЕ С БРОДИРАНО	
ПЕТЛЕНЦЕ	135
СТОМАНЕНОТО ГЪРЛО	160
АНДРЕЙ ПЛАТОНОВ	
ОЩЕ ЕДНА МАЙКА	177
МАЛКИЯТ ВОЙНИК	190
МИХАИЛ ШОЛОХОВ	
АЛЪОШКИНОВОТО СЪРЦЕ	198

МАКСИМ ГОРКИ

ДВАДЕСЕТ И ШЕСТИМА И ЕДНА

Поема

Ние бяхме двадесет и шест човека, двадесет и шест живи машини, заключени в едно влажно мазе, където от сутрин до вечер месехме тесто да правим гевреци и сушки¹. Прозорците на мазето ни гледаха към един трап, изровен пред тях и иззидан с тухли, позеленели от влагата; черчеветата отвън бяха с желязна мрежа и слънчевата светлина не можеше да проникне до нас през стъклата, покрити с прах от брашното. Господарят ни беше затулил прозорците с желязо, за да не можем да дадем комат хляб на бедните и на онези наши другари, които бяха без работа и гладуваха, нашият господар ни наричаше мошеници и за обяд вместо месо ни даваше вмирисано шкембе...

В каменната кутия под ниския, тежък, целия в сажди и паяжини таван, ни беше задушно и тясно. Беше ни тежко и отвратително между дебелите, мръсни, в петна и плесен стени. Ставахме в пет сутринта и сънени, замаяни, равно-

---

1 Сушка (рус.) – малко геврече – Б. пр.

душни в шест вече седяхме на масата да правим масури от тестото, приготвено от другарите ни, докато сме спали. По цял ден, от сутринта до десет вечерта, едни от нас седяха на масата, разтягаха с ръце твърдото тесто и се поклащаха, за да не се вдървят, а други през това време месеха брашното с вода. По цял ден замислено и тъжно мъркаше врящата вода в казана, където се варяха гевреците, лопатата на фурнаджията ядно и бързо фучеше по пода на пещта и мятеше хлъзгавите варени парчета тесто върху нагорещените тухли. От сутрин до вечер от едната страна на фурната горяха дърва и червените отблясъци на пламъка трепкаха по стената на работилницата, сякаш ни се присмиваха безмълвно. Огромната пещ приличаше на грозна глава на приказно чудовище - то сякаш се подаваше от пода с широко отворена паст, пълна с ярък огън, лъхаше ни с горещина и гледаше безкрайната ни работа с двете черни вдлъбнатини на отдушниците над челото си. Тези две дълбоки вдлъбнатини бяха като очи - безмилостни и бездушни очи на чудовище: те гледаха винаги еднакво, с тъмен взор, сякаш уморени да гледат роби, и без да очакват от тях нищо човешко, ги презираха със студено-то презрение на мъдростта.

Ден подир ден, целите в брашно, в калта, до-

несена с обувките ни отвън, в гъстия миризлив задух ние месехме тестото и правехме гевреци, напоени с нашата пот, мразехме работата си с люта ненавист, никога не ядохме това, което излизаше от ръцете ни, и пред гевреците предпочитавме черния хляб. Седнали край дългата маса едни срещу други - девет срещу девет, ние часове наред движехме ръцете и пръстите си автоматично и така бяхме свикнали с работата, че вече не забелязвахме движенията си. Така бяхме свикнали едни с други, че всеки от нас познаваше всички бръчки по лицата на другарите си. Нямаше за какво да си говорим, бяхме свикнали с това и през цялото време, ако не се карахме, мълчахме, защото винаги има за какво да се скараш с някого, особено с другаря си. Но пък и рядко се карахме - какво може да е виновен някой, ако е полужив, ако е като истукан, ако всичките му чувства са смазани под тежестта на труда? Но мълчанието е страшно и мъчително само за тези, които вече са казали всичко и няма какво повече да кажат; докато за хората, които не са започнали да говорят, за тях мълчанието е просто и лесно... Понякога пеехме и започвахме така: наред работата изведнъж някой въздъхне с тежката въздишка на уморен кон и подхване тихо една от онези протяжни песни, чийто жал-

но-нежен мотив винаги облекчава душата на певещия. Пее един от нас, а ние отначало мълчим и слушаме самотната му песен, и тя гасне и заглъхва под тежкия таван на мазето като малък огън в степта сред влажната есенна нощ, когато сивото небе е надвиснало над земята като оловен капак. После към певица се присъединява още някой и вече двата гласа плуват тъжно в задуха на тясната ни дупка. Изведнъж цели няколко гласа подхващат песента, тя кипва като вълна, засилва се, започва да ехти и сякаш отмества влажните, тежки стени на нашия каменен затвор...

Пеем всичките двадесет и шест човека; работилницата се изпълва със силни, отдавна спели се гласове; тук на песента ѝ е тясно; тя се блъска в камъка на стените, стене, плаче и съживява сърцето ни с тиха гъделичкаща болка, чопли в него стари рани и буди тъга... Певците въздишат дълбоко и тежко; някой ненадейно спира да пее и дълго слуша как пеят неговите другари, после отново влива гласа си в общата вълна. Друг току се провикне тъжно: “ех!” Пее със затворени очи и може би си представя гъстата, широка вълна от звуци като далечен път, като осветен от яркото слънце широк друм, и вижда себе си как върви по него...

Пламъкът в пещта трепка, лопатата на пе-

каря не спира да фучи по тухлите, водата в казана мърка и отблясъците от огъня по стената продължават все така да трептят и да се смеят безмълвно... А ние изпяваме с чужди думи тежката си мъка и скръбта на живи хора, лишени от слънце, скръбта на роби. Така живеехме ние, двадесет и шестте, в мазето на голямата тухлена къща и ни беше така тежко, сякаш и трите й етажа бяха построени върху нашите рамене...

Но освен песента си имахме и нещо хубаво, нещо, което обичахме, което може би ни заменяше слънцето. На втория етаж на нашата къща имаше везарска работилница и там сред многото девойки майсторки живееше шестнадесетгодишната камериерка Таня. Всяка сутрин през стъклото на прозорчето, прорязано във вратата на нашата работилница, от антрето надникваше малкото розово личице със сини весели очи и звънливият нежен глас извикваше:

- Арестантчета! Дайте ми гевречета!

Всички се обръщахме към този ясен звук и с радост, добродушно гледахме чистото моминско лице, което ни се усмихваше мило. Приятно ни беше да виждаме сплескания в стъклото нос и ситните бели зъби, които блестяха зад розовите устни в откритата усмивка. Втурвахме се към вратата, бутахме се един друг и тогава тя, една

такава весела и мила, влизаше при нас, подлагаше престилката си, заставаеше с леко наведена настрани глава и продължаваше да се усмихва. Дългата дебела плитка на кестенявата ѝ коса се спускаше откъм рамото върху гърдите ѝ. Ние, мръсни, мрачни, уродливи, я гледахме от долу нагоре - прагът на вратата беше четири стъпала над пода, гледахме я с вдигнати нагоре глави, казвахме ѝ “добро утро” и някакви особени думи, каквито намерехме. Когато разговаряхме с нея, гласовете ни ставаха по-мили, а закачките омекваха. За нея всичко наше беше по-особено. Пекарят изваждаше от печката лопатата с най-препечените и румени гевреци и ловко ги изсипваше в престилката на Таня.

- Внимавай да не те хване господарят! - предупреждавахме я ние. Тя се засмиваше дяволично, викваше весело:

- Довиждане, арестантчета! - И изчезваше бързо като мишле.

Това е... Но дълго след като тя си тръгнеше, ние си говорехме за нея - все едно и също, каквото сме си говорили и вчера, и преди, защото и тя, и ние, и всичко наоколо беше все същото, каквото е било и вчера, и преди... Много е тежко и мъчително, когато човек живее и около него нищо не се променя, и ако това не убива

до смърт душата му, тогава колкото повече живее, толкова по-мъчителна е неподвижността на това, което го заобикаля... Когато разговаряхме за жени, понякога на нас самите ни ставаше противно да слушаме грубите си безсрамни изрази, и това е нормално, защото жените, които познавахме, може би не заслужаваха други изрази. Но за Таня никога не казвахме нищо лошо; никой от нас никога не си позволи да я докосне и тя никога не чу от нас дори спонтанна закачка. Може би защото не оставаше при нас задълго: мерне се пред очите ни като падаща от небето звезда и изчезне, а може би защото беше дребничка и много хубава, а дори у грубите хора всичко красиво буди уважение. И още: макар нашият каторжен труд да ни превръщаше в тъпи волове, все пак ние си оставахме хора и като всички останали не можехме да живеем, без да се прекланяме пред нещо. Нямахме си никого по-хубав от нея и никой освен нея не ни обръщаше внимание - на нас, дете живеехме в мазето, никой, макар в къщата да живееха десетки хора. И накрая най-важното - сигурно всички я смятахме за нещо свое, за нещо, което съществува сякаш само благодарение на нашите гевреци; ние се чувствахме длъжни да ѝ даваме горещи гевреци и това бе станало за нас ежедневна жертва

за нашия идол, смятахме го за едва ли не свещен обред и с всеки изминал ден това все повече ни привързваше към нея. Освен гевреци ние давахме на Таня и много съвети - да се облича по-топло, да не тича по стълбите, да не пренася тежки връзки дърва. Тя слушаше съветите ни с усмивка, отвърщаше ни със смях и никога не ги спазваше, но ние не ѝ се сърдохме: имахме нужда само да ѝ покажем, че сме загрижени за нея.

Често пъти тя ни молеше за някои неща, например да отворим тежката врата към зимника, да нацелим дърва, и ние с радост, дори с някаква гордост правехме за нея и това, и всичко каквото поискаше.

Но когато един от нас я помоли да му закърпи единствената риза, тя прихна презрително и каза:

- Как не! Точно пък аз, не си познал!...

Много се смяхме на това особняк и повече за нищо не я помолихме. Ние я обичахме и толкоз. Човек винаги иска някой да сподели любовта му, макар понякога да го потиска с нея, да го мърси, да отрови живота му със своята любов, защото обичайки, не зачита любимия. Ние трябваше да обичаме Таня, защото нямаше кого друго да обичаме.

Понякога някой от нас започваше да разсъж-

дава така:

- Какво го глезим това момиче? Какво толкова има в нея? А? Нещо много ѝ обръщаме внимание!

Тогава много скоро и грубо укротяхме човека, който дръзваше да говори по този начин - ние имахме нужда да обичаме нещо: бяхме намерили това нещо и го обичахме, а това, което обичахме ние, двадесет и шестимата, трябваше да е неприкосновено, да е нещо като наша светиня, и всеки, който тръгнеше срещу нас в това отношение, ни ставаше враг. Всъщност ние може би обичахме не нещо, което наистина е хубаво, но понеже бяхме двадесет и шест, винаги искахме това, което ни е скъпо, да е свято за другите.

Нашата любов е не по-малко тежка от омразата... И може би тъкмо затова някои горделивци казват, че омразата е за предпочитане пред любовта... Но ако е тъй, защо тогава не бягат от нас?

Освен фурната за гевреци, господарят ни имаше и хлебарница; тя беше в същата къща и от нашата яма я делеше само една стена; но хлебарите, които бяха четирима, страняха от нас, смятаха работата си за по-чиста и себе си за по-достойни, те не идваха в нашата работилница...